

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Одеського державного екологічного університету
(10-17 травня 2023 р.)**

**ОДЕСА
Одеський державний екологічний університет
2023**

Подолук Д.В., ст. гр. ГМ-21

Науковий керівник: Вольвач О.В., канд. геогр. наук, доц.

Кафедра агрометеорології та агроекології

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ АГРОМЕТЕОРОЛОГІЇ В УКРАЇНІ

Перше уявлення про різноманітність клімату Землі, було закладене ще в 484 - 420 рр. до н. е. у працях грецького історика та географа Геродота, також пізніше воно було підкріплено рядом інструментальних спостережень.

Накопичення даних метеорологічних спостережень дозволило вже наприкінці XVII ст. описувати погоду за допомогою кількісних характеристик. Однак це були зародки ідей практичної кліматології, які отримали розвиток у наступному столітті, коли стало можливим використовувати паралельні ряди спостережень метеорологічних станцій для порівняння клімату.

Метеорологічні спостереження розпочалися в окремих містах України в середині XVIII ст.: у Харкові - у 1738 р., Києві - у 1770 р. Створення в 1849 році в Петербурзі Головної Фізичної обсерваторії (сьогодні Головна геофізична обсерваторія ім. О.І. Воєйкова) сприяло організації метеорологічних обсерваторій в Україні (у Києві - у 1855 р., Одесі - у 1865 р. Харкові - в 1891 р.).

Ініціатором і творцем першої метеорологічної мережі в Україні став видатний український учений кліматолог, геофізик Олександр Вікентійович Клосовський (1846 - 1917 рр.). Він народився в Житомирі в 1846 році. Закінчив курс фізико-математичного факультету Київського університету Святого Володимира в 1868 році. Працював у Київській військовій гімназії і розробляв матеріали метеорологічних спостережень по місту Києву. З 1876 р. був доцентом того ж університету. Читав лекції з метеорології та фізичної географії. Під керівництвом Олександра Вікентійовича в 1894 р. була побудована нова метеорологічна обсерваторія Новоросійського університету, на Малому Фонтані, поблизу Одеси.

У 1892 р. професором Київського університету (на той час Університету Святого Володимира) Петром Івановичем Броуновим, який водночас обіймав посаду директора Метеорологічної обсерваторії, була організована Придніпровська сільськогосподарська метеорологічна мережа, яка охоплювала 11 губерній, розташованих у долині Дніпра.

П.І. Броунов розробив програму агрометеорологічних спостережень і всебічного вивчення клімату України. У 1895 році його призначають членом Ученого комітету міністерства землеробства і завідувачем метеорологічного бюро цього міністерства.

У 1890-х роках Філадельф Кирилович Величко створив прилад, який набув широкого застосування. Циліндричний геліограф Величка – прилад, призначення якого визначати тривалість сонячного сяяння протягом доби.

Також він влаштував на батьківщині своїй у Лубнах, при місцевій гімназії метеорологічну станцію, забезпечивши її сучасними приладами. Жодна гімназія, за відгуком професора Воєйкова, не мала такої метеорологічної станції. За вдосконалення геліографів та інших метеорологічних приладів він отримав на всесвітній виставці диплом 1-го ступеню. Ф.К. Величко був дійсним членом географічного товариства, членом астрономічного товариства та почесним членом Полтавського сільськогосподарського товариства.

Наприкінці XIX ст., розробка проблем сільськогосподарської метеорології в Україні значно випередила вирішення схожих завдань в інших країнах, а фундаторами сільськогосподарської (агро) метеорології у світовій науці з повним правом можна визнати видатних учених О. В. Клосовського та П. І. Броунова.

Українська Республіка прийняла постанову про створення Центральної метеорологічної служби (Укрмет), яку очолив талановитий організатор М. І. Данилевський. Колектив співробітників Укрмету за короткий термін здійснив величезну роботу з організації мережі метеорологічних станцій та створення прогностичної служби погоди. Укрмет став початком Державної гідрометеорологічної служби України.

Сьогодні забезпеченням сільського господарства агрометеорологічною інформацією займається Український гідрометцентр і його регіональні відділення. Також агрометеорологічні дослідження в Україні проводяться в Українському гідрометеорологічному інституті (УкрГМІ), Центральній геофізичній обсерваторії, Гідрометеорологічному центрі Чорного та Азовського морів, у низці аграрних університетів країни.

Наукові дослідження в області агрометеорології продовжуються на кафедрі агрометеорології та агроєкології ОДЕКУ. На кафедрі створено наукову школу математичного моделювання продукційного процесу сільськогосподарських культур під керівництвом завідувача – доктора географічних наук, академіка ВШ України А.М. Польового.

Дослідження вчених України спрямовані на вивчення впливу гідрометеорологічних факторів на стан і продуктивність основних сільськогосподарських культур у богарних та зрошуваних умовах землеробства, на розробку методів агрометеорологічних прогнозів та інформації для оперативного обслуговування сільськогосподарського виробництва тощо. Останнім часом особлива увага приділяється питанням впливу змін клімату на сільське господарство України.